

Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Bölüm Seçimini Etkileyen Faktörler: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde Bir Araştırma

Osman AKIN*
Osman Kürşat ONAT**

Özet

Bölüm seçimi bireylerin mesleki yönelimleri açısından en önemli aşamalardan birisidir. Bölüm seçimi bireylere ilgi duyulan meslekle ilişkili birçok uzmanlık alanı konusunda bilgi edinilmesine de olanak sağlamaktadır. Bu bağlamda seçilen bölümlerde alınan eğitimlerin bireylere geniş bir bakış açısı ve vizyon kazandırabildiği de söylenebilir. Bu çalışmanın amacı muhasebe eğitimi alan öğrencilerin bölüm seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesidir. Çalışmada 5’li Likert Ölçeğini esas alan anketler ile veri toplanmış ve toplanan veriler t testi ve ANOVA ile analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin bölüm seçimlerinde en fazla kişilik ve kariyer faktörlerinin etken olduğu belirlenmiştir. Demografik özelliklerden dolayı ortaya çıkan farklılıklara çalışmada yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Muhasebe, Muhasebe Eğitimi, Bölüm Seçimi,

**Factors Affecting Choice of Major of Students Having Accounting Education: A
Research on Mehmet Akif Ersoy University**

Abstract

Choice of department is one of the most important phases in aspect of professional tendencies of people. Choice of profession enables people being aware of many area of expertise related with interested profession. In this sense, education taken in departments could be said to bring a wide perspective and vision to people.

The aim of this study is determining factors affecting students while selecting department. 5 Likert Scale based surveys used in study and datas were analyzed via t test and ANOVA. According to results personality and career have been determined as most important factors on students’ choice of department. Differences appearing from demographical properties has been explained in study.

Keywords: Accounting, Accounting Education, Choice of Department

* Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu, Muhasebe ve Finansal Yönetim Bölümü, Bucak/ BURDUR, osmanakin@mehmetakif.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, dr_osmankursat@hotmail.com, İstiklal Yerleşkesi, 15030, Merkez/ BURDUR

Giriş

Bireylerin aldıkları eğitimler, okul öncesinden yükseköğrenimin sonuna kadar geçirdikleri eğitim-öğretim hayatı, entelektüel birikimleri, ailesel ve çevresel etkenlerin tümü hayatları boyunca yürütecekleri, kazanç, tecrübe ve refah beklentisi içerisinde oldukları mesleklerine hazırlanmanın önemli aşamalarıdır. Bu süreçler içerisinde geçilen en önemli aşamalardan birisi bireylerin üzerine eğitim alacağı bölümü seçmesidir. Bölümler, genel olarak bireylerin ilgi ve yeteneklerine uyumlu olduğunu düşündükleri mesleklere yönelmelerinde eğitim alacakları yükseköğrenim dallarını temsil etmektedir.

Eğitim bilimleri açısından bölüm *“bir okul veya üniversitenin herhangi bir bilim ve uzmanlık dalında eğitim sağlayan birimlerinden her biri”* olarak tanımlanmıştır (TDK). Günümüzde mesleki anlamda yeterlilikler bireylerin bir alandaki her konuyu az veya orta düzeyde bilmesinden çok, belirli bir alandaki çok daha fazla konuyu bilmesi olarak tanımlanabilecek uzmanlaşmayla ölçülmektedir. Uzmanlaşma gereksinimlerinden dolayı ana bilim dalları bilim dallarına ayrılmış ve yeni bilim dalları ortaya çıkmaya devam etmektedir.

Bölüm seçimi ile meslek seçimi arasında bazı önemli farklılıkların ve buna bağlı olarak önemli dinamiklerin olduğu söylenebilir. Bölüm seçimi genel anlamda bireylerin ilgisi bulunan bir alanda eğitim almayı tercih etmeleri olarak tanımlanabilir. Ancak bireyler, bölüm seçimi ile net olarak bir meslek seçiminde bulunmuş olmamaktadır. Çünkü seçtiği bölüm içerisinde ilgi alanlarına daha fazla uyan bir alt alana yönelerek mesleğini yöneldiği alt alanda icra edebilir. İşletme bölümü için örnek verecek olursak bölümün içerisinde yer alan bilim dalları muhasebe-finance, yönetim-organizasyon, üretim yönetimi-pazarlama, sayısal yöntemler gibi alt alanlara ayrılmakta ve bireyler ilgi alanlarına göre uzmanlaşmayı tercih ederek meslek seçimlerini buna göre yapabilmektedirler. Bölüm seçiminin bireyler açısından avantajlı olan yanı yöneldikleri genel alanın altında kendi ilgi düzeylerine daha fazla uyan alanları belirleyerek meslek seçimlerinde isabetli kararlar verebilmelerine imkan sağlamasıdır.

Bu çalışmada bölüm seçimini etkileyen faktörler muhasebe eğitimi alan öğrenciler açısından değerlendirilerek araştırılmıştır.

1. Literatür

Bölüm tercihinine yönelik literatür incelemesi yapıldığında dikkat çeken bazı çalışmalar bu bölümde özetlenmiştir.

Gedik v.d. (2008) 5 adet Orman Endüstri Mühendisliği bölümünde mezun durumdaki öğrencilerle yaptıkları anket çalışması sonucunda büyük bir kısmının bölümü kendi isteği ile seçtiği belirlenmiştir.

Kozak ve Coşar (2009), turizm bölümlerine yerleşen adayların ÖSYS tercihlerini etkileyen faktörleri değişken odaklı stratejiler, alternatif odaklı stratejiler, tazmin edici özelliği olan stratejiler, kısıt odaklı stratejiler, basit kapsamlı stratejiler, fırsat odaklı stratejiler bağlamında araştırmışlardır. Bölüm tercihleri yapılırken tazmin edilemeyen özellikteki stratejiler ile fırsat odaklı stratejiler en güçlü değişkenler olarak görülmüştür. Tazmin edilemeyen özellikteki stratejilerin ağırlıklı olarak adaylar açısından en yüksek değeri sağladığına ve en ideal olduğuna inanılan bölüm/okulların seçilmesi ve fırsat odaklı stratejilerin ise dış yönlendirmeler ve tercih süresinin sonunda yapılan seçimler şeklinde gerçekleştiği belirlenmiştir.

Gökdeniz ve Merdan (2011) kişilik ve kariyer seçimi arasındaki ilişkiyi özel sektörde faaliyet gösteren avukat, bankacı, doktor, muhasebeci, eczacı, sigortacı ve öğretmenler üzerinde uyumluluk, nevrotiklik, sorumluluk, gelişime açıklık ve dışadönüklük olarak belirlenen beş kişilik faktörü ile kariyer tercihleri arasındaki korelasyonlara göre incelemişlerdir. Buna göre uyumluluk ve saygınlığa önem verme arasında ve dışadönüklükle özel yaşama önem verme arasında bir ilişki tespit edilemezken nevrotiklikle güven ve istikrara önem verme, sorumlulukla teknik/uzmanlığa önem verme ve gelişime açıklıkla girişimciliğe önem verme arasında ilişki tespit edilmiştir. Her kişilik özelliğinin farklı şekillerde kariyer tercihlerine etki ettiği ortaya konulmuştur.

Akar (2012), iktisadi ve idari bilimler fakültelerinde öğrenim gören öğrenciler üzerine yapıla araştırmada öğrencilerin üniversite tercihlerini etkileyen en önemli faktörlerin akademik saygınlık, üniversitenin coğrafi konumu ve üniversiteyle ilgili bilgi edinilen kaynaklar olduğunu belirlemiştir.

Korkut-Owen v.d.(2012), üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada bölüm seçimine en fazla etki eden nedenlerin alana duyulan ilgi, alınan puanın ilgili

bölüme yetmesi, alanın kişilik özelliklerine uygunluğu ve iş bulma olanağının yüksekliği gibi bireysel ve sistemik etkenlerin olduğu belirlenmiştir. Bölüm seçiminde en az etki eden unsurun ise şans faktörü olduğu belirlenmiştir.

2. Araştırma

2.1. Araştırmanın Amacı

Yüksekokullarda yer alan muhasebe programlarının amacı işletmelerin ihtiyaç duydukları kalifiye muhasebe elemanını donanımlı bir şekilde yetiştirmektir. Bu nedenle bu programları seçen öğrencilerin neden ve hangi sebepten dolayı bölüm seçimini gerçekleştirdiklerinin bilinmesi bölümlerin amaca hizmet edip etmedikleri noktasında önemli bir etkidir. Ayrıca öğrencilerin bölüm seçiminde belirlenen faktörlere vermiş oldukları cevaplar muhasebe mesleğini kanıksayıp kanıksamayacakları doğrultusunda ipuçları vererek bölümün amaçlarına yardımcı olacaktır.

Bu çalışma Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulunda yer alan muhasebe ve finansal yönetim bölümü öğrencilerinin bölüm seçiminde etkili olan faktörleri ortaya koyarak mesleğe bakış açılarını belirlemeyi amaçlamıştır.

2.2. Anket Formu ve Ölçekler

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Anket formunun hazırlanmasında yazım ile ilgili literatür taranmış ve Dinç (2008)'den yararlanılmıştır. Muhasebe ve Finansal Yönetim bölüm öğrencilerinin bölüm seçimini etkileyen faktörler, 5 boyutu ile alınmış olup, 1-5. sorularda rastlantı boyutunu, 6-10. sorularda aile boyutunu, 11-16. sorularda çevre boyutunu, 17-21. Sorularda kişilik boyutunu, 22-26. sorularda kariyer boyutunu ortaya koymak amaçlanmıştır.

Ölçeklerde yer alan ifadelerin yanıtları için beş aralıklı Likert tipi metrik ifade kullanılmıştır. Örneğin, “Üniversite giriş puanları bu bölüme yettiği için tercih ettim” “1-Kesinlikle Katılıyorum”, “2-Katılıyorum”, “3-Kararsızım”, “4-Katılmıyorum”, “5- Kesinlikle Katılmıyorum” gibi beş seçenek bulunmaktadır. Buna ilaveten, öğrenciler, demografik yapısını incelemek amacıyla 4 soru sorulmuştur. cevaplar kodlanarak “SPSS for Windows 15.0 sürümü” ile analiz edilmiştir.

2.3. Veri Hazırlama

Araştırma neticesinde elde edilen veriler SPSS 15.0 paket programına yüklendikten sonra ilk iş olarak veri dosyasını hazırlamak için; kayıp veri, uç değer, normallik, homojenlik test edilmiştir.

Kayıp veri: Her bir ankette cevabı boş bırakılan maddelerin toplam maddelere oranı %15 ve yukarısı olup olmadığına bakılmış. Böyle bir anket olmadığı için kayıp veriye atama işlemi yapılmamıştır.

Uç Değer: “Z” ve “T” puanları + 3 ve – 3 üzerinde olan 56 adet anket analiz dışı bırakılmıştır. Toplamda 294 anketlik veri analize alınmıştır.

Tablo 1. Demografik Bulgular

Cinsiyet	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
Bay	134	45,6
Bayan	160	54,4
Yaş	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
17-20 Arası	136	46,3
21-24 Arası	149	50,7
25 ve üzeri	9	3,1
Öğrenim Durumu	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
1.Öğretim	161	54,8
2.Öğretim	133	45,2
Mezun Olduğu Lise Türü	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
Meslek Lisesi	242	82,3
Anadolu Lisesi	31	10,5
Düz Lise	17	5,8
Diğer Liseler	4	1,4

Araştırmaya katılanların %45,6’i (134 kişi) erkek, %54,4’i (160 kişi) bayandır. Ankete katılanların %46,3’i (136 kişi) 17-20 yaş aralığında, %50,7’si (149 kişi) 21-24 yaş aralığında, %3,1 (9 kişi) 25 yaş ve üzerinde bulunmaktadır. Araştırmaya katılanların öğrenim türleri ile ilgili soruya vermiş oldukları yanıtta bakıldığında %54,8’si (161 kişi) birinci öğretimde okurken, %45,2’ü (133 kişi) ikinci öğretimde bulunmaktadır. Mezun oldukları lise türüne bakıldığında ise, %82,3’si (242 kişi) meslek liselerinden mezun olduğu, %10,5’ünün (31 kişi) Anadolu lisesinden,

%5,8'unun (17 kişi) düz lise ve %1,4'nin(4 kişi) diğer liselerden mezun oldukları görülmektedir.

Tablo 2. Muhasebe Bölüm Öğrencilerinin Bölüm Seçimi İle İlgili Boyutlara Vermiş Oldukları Cevapların Ortalamaları

Boyutlar	Sayı	Minimum	Maximum	Ortalamalar	Standart Sapma
Rastlantı	294	2,80	5,00	3,8680	,49433
Aile	294	3,20	5,00	4,2898	,35531
Çevre	294	3,00	5,00	4,2769	,44115
Kişilik	294	1,00	4,40	1,9361	,54877
Kariyer	294	1,00	4,20	2,5340	,61127
Toplam	294				

Muhasebe Bölümü öğrencilerinin bölüm seçiminde etkili olan boyutlara yönelik vermiş oldukları cevapların ortalamalarına baktığımızda öğrencilerin bölüm seçiminde kişilik faktörünün (1,9361) daha önemli olduğu görülmektedir. Öğrencilerin bölüm seçiminde vermiş oldukları cevaplara bakıldığında aile faktörü (4,2898) ile ilgili sorulara katılmadıkları gözlenmektedir.

Bu durumda öğrencilerin muhasebe bölüm seçiminde; mesleğin kişilik özellikleri ile uyumlu olması, muhasebecilik mesleğine duyulan ilgi ve bölümün kişilik yetenekleri ile uyumluluğu gibi faktörler etkili rol oynamaktadır. Bunun yanı sıra muhasebe bölüm öğrencilerinin bölüm seçiminde aile faktörü ile ilgili olan; ailenin bölümü istemesi, aileye yakın olması gibi etkenlerin çok göz önünde bulundurulmadığı görülmektedir. Ortalamalar neticesinde muhasebe bölüm öğrencilerinin aile veya diğer faktörlerin yanısıra ağırlıklı olarak kendi kişisel tercihleri ile bölümü seçtikleri görülmektedir.

2.4. Araştırmanın Hipotezleri

Çalışmada oluşturulan hipotezler ele, $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde test edilmiştir. Araştırmanın temel hipotezleri aşağıdaki gibidir:

H1: Rastlantı boyutu muhasebe bölüm seçiminde önemli bir etkendir

H2: Aile boyutu muhasebe bölüm seçiminde önemli bir etkendir.

H3: Çevre boyutu muhasebe bölüm seçiminde önemli bir etkendir

H4: Kişilik boyutu muhasebe bölüm seçiminde önemli bir etkendir

H5: Kariyer boyutu muhasebe bölüm seçiminde önemli bir etkendir.

H6: Bölüm seçiminde rastlantı boyutu ile muhasebe bölüm öğrencilerinin yaşları arasında anlamlı farklılık vardır.

H7: Bölüm seçiminde aile boyutu ile muhasebe bölüm öğrencilerinin yaşları arasında anlamlı farklılık vardır.

H8: Bölüm seçiminde çevre boyutu ile muhasebe bölüm öğrencilerinin yaşları arasında anlamlı farklılık vardır.

H9: Bölüm seçiminde kişilik boyutu ile muhasebe bölüm öğrencilerinin yaşları arasında anlamlı farklılık vardır.

H10: Bölüm seçiminde kariyer boyutu ile muhasebe bölüm öğrencilerinin yaşları arasında anlamlı farklılık vardır.

2.5. Araştırma Hipotezlerinin Test Edilmesi

Araştırmada öncelikli olarak araştırmaya katılan örneklem grubunun demografik sorulara vermiş olduğu cevaplar irdelenmiştir. Daha sonra muhasebe bölüm öğrencilerin bölüm seçimi ile ilgili sorulara vermiş oldukları cevapların ortalamalarına bakılmıştır. Buna göre sorulara verilen yanıtların ortalamaları aşağıdaki gibidir:

Tablo 3. Muhasebe Bölüm Öğrencilerinin Bölüm Seçimi İle İlgili Sorulara Vermiş Oldukları Cevapların Ortalamaları

Anket Soruları	Sayı	Ortalama	Standart Sapma
Üniversite giriş puanım bu bölüme yettiği için tercih ettim.	294	4,02	1,072
Lisede Muhasebe bölümü okuduğum için tercih ettim.	294	3,62	1,173
İstediğim bölüm tutmadığı için bu bölümü tercih ettim.	294	4,03	,850
Girdiğim sınav zor olduğu için tercihim bu bölüme yöneldim.	294	4,00	1,079
Sınavda çok heyecanlandığım için bu bölümü tercih ettim.	294	3,86	1,195
Ailem bu bölümü istediği için bu bölümü tercih ettim.	294	4,45	,569
Aileme yakın bir yerde olduğu için bu bölümü tercih ettim.	294	4,34	,734
Ailemde muhasebeci olduğu için bu bölümü tercih ettim.	294	4,44	,574
Ailem üniversite okumamı istediği için tercih ettim.	294	4,36	,611
Akrabalarım bu bölümü istediği için tercih ettim.	294	4,42	,572
Arkadaşlarım istediği için bu bölümü tercih ettim.	294	4,08	1,133
Öğretmenlerim istediği için bu bölümü tercih ettim.	294	4,47	,699

Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Bölüm Seçimini Etkileyen Faktörler: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde Bir Araştırma
(s. 243 -254)

Bölümde okuyan tanıdıklarım istediği için tercih ettim.	294	4,42	,700
Bölümde çalışan tanıdıklarım istediği için tercih ettim.	294	3,99	1,275
Danışman öğretmenlerim istediği için bölümü tercih ettim.	294	2,29	1,458
Kişilik özelliklerime uyduğu için bu bölümü tercih ettim.	294	1,83	1,129
Mesleğe ilgi duyduğum için bu bölümü tercih ettim.	294	1,66	,757
Bölüm kişisel gelişimime katkı sağlayacağı için tercih ettim.	294	2,00	1,312
Cinsiyetime uygun olduğu için bu bölümü tercih ettim.	294	1,90	1,193
Bu bölümde yetenekli olduğum için bu bölümü tercih ettim.	294	2,39	1,506
Mali müşavir olmak için bu bölümü tercih ettim.	294	2,87	1,526
Özel sektörde çalışmak için bu bölümü tercih ettim.	294	2,78	1,521
Kamuda çalışmak için bu bölümü tercih ettim.	294	2,48	1,456
Bankalarda çalışmak için bu bölümü tercih ettim	294	2,14	1,325
İş olanakları çok olduğu için bu bölümü tercih ettim	294	4,02	1,072
Toplam	294		

Not: (i) n=301; (ii) ölçek 1-Kesinlikle Katılıyorum, 2-Katılıyorum, 3-Kararsızım, 4-Katılmıyorum, 5-Kesinlikle Katılmıyorum.

Tablo 3'e baktığımızda araştırmaya katılan muhasebe bölümü öğrencilerinin bölüm seçiminde etkili olan etkenlerden ilk sırayı (1,66) ortalama ile **“Mesleğe ilgi duyduğum için bölüm tercih ettim”** ifadesi yer almaktadır. Muhasebe bölüm öğrencilerinin bölüm seçiminde en az etkili olan faktör ise (4,47) ortalama ile **“Öğretmenlerim istediği için bu bölümü tercih ettim”** seçeneği yer almaktadır.

Araştırmaya katılan muhasebe bölüm öğrencilerin vermiş oldukları yanıtların standart sapmalarına bakıldığında **“Aileme yakın bir yerde olduğu için bölümü tercih ettim”** ifadesinin (,567) en düşük değere sahip olduğu, **“Özel sektörde çalışmak için bu bölümü tercih ettim”** ifadesinin ise (1,519) en yüksek değere sahip olduğu görülmektedir.

Araştırma ile ilgili oluşturulan hipotezlerin test edilmesinde öncelikli olarak one-sample t testi kullanılacaktır. Tek örnek t testi herhangi bir örneklem grubunun daha önceden belirlenmiş bir değerden önemli derecede farklı olup olmadığını belirlemek amacıyla kullanılır (Kalaycı, 2008, s. 78).

Araştırma verilerine göre oluşturulan t testi sonuçları aşağıdaki gibidir:

Tablo 4. Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Bölüm Seçimi İnceleyen T Testi Sonuçları

Bölüm Seçimi Boyutları	N	Ortalamalar	Ortalama Farklılıkları	Standart Sapma	Anlamlılık (Sig)
Rastlantı Boyutu	294	3,8680	,86803	,49723	,000
Aile Boyutu	294	4,2898	1,28980	,35787	,000
Çevre Boyutu	294	4,2769	1,27687	,45200	,000
Kişilik Boyutu	294	1,9361	-1,06395	,56193	,000
Kariyer Boyutu	294	2,5340	-,46599	,61002	,000

Muhasebe bölüm öğrencilerinin bölüm seçiminde etkili olan boyutları t testi sonuçlarına göre baktığımızda öğrencilerin bölüm seçiminde etkili olan rastlantı, aile, çevre, kişilik, kariyer boyutlarının bölüm seçiminde etkili olduğu görülmektedir ($p < 0,001$). Ancak öğrencilerin daha öncede belirtildiği gibi bölüm seçiminde kişilik boyutuna daha fazla önem atfettikleri görülmektedir. Kişilik boyutunun yanında sırasıyla kariyer, rastlantı, çevre ve aile boyutları gelmektedir. Dolayısıyla öğrenciler bölüm seçimi ile ilgili tüm faktörlerden her ne kadar etkilense de ağırlıklı olarak kişilik ve kariyeri ön planda tutmaktadırlar. Bu durumda bize söz konusu muhasebe bölüm öğrencilerinin bilinçli bir şekilde bölüm seçtiklerinin göstergesini oluşturmaktadır. Bu durumda yukarıdaki bulgulara baktığımızda, H1, H2, H3, H4, H5 hipotezleri kabul edilmektedir.

Çoğu insan okul öncesi yıllardan itibaren ilerde ne olacağı konusunda düşünmekte ve geleceği hakkında bazı planlar yaparak kararlar almak durumundadır. Başlangıçta tamamen duygusal ve hayali olan bu tutum yaş ilerledikçe daha gerçekçi bir hal almaya başlamaktadır (Pekkaya ve Çolak, 2013, s. 799). Bu nedenle kişilerin öncelikli olarak bölüm seçimi noktasında vermiş oldukları kararları meslek seçimlerini de etkilemektedir. Bu bağlamda oluşturduğumuz bölüm seçimi ilkeleri ile araştırmacıların yaşları arasında ki ilişki anova testi ile ölçülmeye çalışılacaktır.

Anova testi ikiden fazla grubun ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek için kullanılan istatistiksel analizdir (spssanalizi.com)

Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Bölüm Seçimini Etkileyen Faktörler: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde Bir Araştırma
(s. 243 -254)

Tablo 5. Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Bölüm Seçimi İnceleyen Anova Testi Sonuçları

Boyutlar	F	SSig	Ortalamalar	Standart Sapma	Farklılıklar	
Rastlantı Boyutu	0,692	,501	17-20 yaş	3,8941	,50299	YOK
			21-24 yaş	3,8376	,48400	
			25 yaş ve üzeri	3,9778	,55176	
Aile Boyutu	1,567	210	17-20 yaş	4,3265	,33183	YOK
			21-24 yaş	4,2537	,37534	
			25 ve üzeri	4,3333	,33166	
Çevre Boyutu	1,374	,255	17-20 yaş	4,2985	,41881	YOK
			21-24 yaş	4,2456	,45980	
			25 ve üzeri	4,4667	,43589	
Kişilik Boyutu	,104	,901	17-20 yaş	1,9206	,51137	YOK
			21-24 yaş	1,9503	,56421	
			25 ve üzeri	1,9333	,84853	
Kariyer Boyutu	7,751	,001	17-20 yaş	2,6721*	,63464	17-20 yaş 21-24 yaş
			21-24 yaş	2,3987*	,55726	
			25 ve üzeri	2,6889	,67165	

Yukarıdaki tablo sonuçlarına göre ankete katılan muhasebe bölümü öğrencilerinin demografik özellikleri içerisinde yer alan yaşları ile daha önce belirlemiş olduğumuz boyutlar arasında anlamlı farklılıklar şu şekilde ortaya çıkmıştır.

Söz konusu boyutlara sırayla baktığımızda öğrencilerin yaşları ile rastlantı, aile, çevre ve kişilik ilkesinde ($p>0,05$) anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Söz konusu boyutlar ile öğrencilerin yaşları arasında farklılık olamadığı için Tukey testinde de farklılık çıkmamaktadır. Dolayısı ile bütün farklı yaşlardaki bütün öğrenciler bölüm seçiminde yer alan rastlantı, aile, çevre ve kişilik boyutlarında aynı düşünceye sahiptir. Bu durumda H6, H7, H8, H9 hipotezi red edilmektedir.

Son olarak muhasebe bölümü öğrencilerinin yaşları ile kariyer boyutuna bakıldığında araların anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,005$). Bu farklılığı hangi gruplar arasında olduğuna baktığımızda 17-20 yaş ($\bar{X}=2,6721$) ile 21-

24 yaş ($\bar{X}=2,3987$) kaynaklandığı görülmektedir. Farklılığın yönüne baktığımızda ise 21-24 yaşındaki bölüm öğrencilerinin, 17-20 yaşındaki öğrenciler göre kariyer boyutunun bölüm seçiminde daha etkili olduğu görüşüne daha çok katılmışlardır. Bu durumda H10 hipotezi kabul edilmektedir.

Sonuç

Kişinin yapmak istediği ve kendisine en uygun mesleği bulması oldukça önemlidir. Herkesin yaşam tarzı, kişisel özellikleri, hayata bakış açısı diğerlerinden farklı olduğu için, kişi öncelikle kendini en iyi şekilde ifade edebileceği ve yapısına uygun olan mesleğe yönelmesi en doğru karar olacaktır. Bu nedenle öncelikli olarak bölüm seçimini doğru bir şekilde yapılması gerekmektedir.

Bu çalışmada lisans eğitimi alan muhasebe bölüm öğrencilerinin bölüm seçimini etkileyen faktörler irdelenmeye çalışılmıştır. İlgili yazın taranarak bölüm seçiminde rastlantı, aile, çevre, kişilik ve kariyer unsurların ortaya çıktığı görülmüş ve bu etkenlerin ölçümü amacıyla anket soruları tasarlanarak 350 öğrenciye uygulanmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar t testi ve anova testi ile aracılığıyla incelenmiştir.

Çalışma sonucunda lisans öğrencilerin bölüm seçiminde tüm boyutların etkili olduğu görülmekle birlikte en etkili unsurun öncelikli olarak kişilik ve daha sonra da kariyer boyutu olduğu görülmektedir. Muhasebe bölüm öğrencilerinin bölüm tercihinde diğer boyutların yanısıra kişilik boyutunun ön plana çıkması bilinçli tercih yaptıklarının göstergesini oluşturmaktadır diyebiliriz. Bölüm öğrencileri kişilik özelliklerine bölümün uyması, mesleğe ilgi duymaları ve bölümde yetenekli olduklarını düşünmeleri gibi etkenler bölüm seçiminde kişilik boyutunun etken rol oynamasını sağlamaktadır.

Kariyer kavramı işlemecilik literatüründe ve iş yaşamında oldukça sık kullanılan bir kavramdır. Kariyer bireyin başarılı olabilmesi için çalışma hayatında izlediği yol olarak da tanımlanabilir. Bireyin kariyeri iş yaşamından önce yani üniversite yıllarında hatta daha öncesinde şekillenmeye başlamaktadır. Bu nedenle kişilerin üniversite tercihleri bölüm seçimleri de kariyer hayatlarında belirleyici rol oynayacaktır.

Çalışmamızda yer alan muhasebe bölüm öğrencileri kişilik faktörünün yanı sıra bölüm seçiminde kariyer unsurunun da önemli olduğunu düşünmektedirler. Yapılan t testi neticesinde kariyer boyutunun bölüm seçiminde etken olduğu belirlenmekle birlikte bunu takiben bölüm öğrencilerinin yaşları ve bölüm seçim kriterlerine ilişkin farklılığa yönelik yapılan anova testinde kariyer boyutunda farklılıkların olduğu görülmektedir. yapılan anova testi neticesinde 17-20 yaş ile 21-24 yaş aralığında öğrenciler arasında farklılık olduğu görülmektedir. 21-24 yaş aralığında bulunan öğrencilerin kariyer boyutuna daha fazla önem verdikleri görülmektedir. Bunun nedeni ise yaş ile birlikte kariyer beklentisinin veya kaygısının giderek artıyor olması gösterilebilir.

Sonuç olarak muhasebe bölüm öğrencilerinin bölüm seçiminde farklı unsurlar söz konusu olsa da öğrencilerin en çok kişilik ve kariyer boyutlarına önem verdikleri görülmektedir.

Kaynakça

- Akar, C. 2012. "Üniversite Seçimini Etkileyen Faktörler: İktisadi ve İdari Bilimler Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma". Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(1), 97-120.
- Dinç, E. 2008. "Meslek Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin İncelenmesi: Meslek Yüksek Okulu Muhasebe Programı Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma". Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(2), 90-106.
- Gedik, T., Akyüz, K., Aydın, A., Yıldırım, İ., & Akyüz, İ. 2008. "Orman Endüstri Mühendis Adaylarının Bölüm Tercihi ve İş Bulma Düşünceleri Üzerine Bir Araştırma". Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 3(1), 103-116.
- Gökdeniz, İ., Merdan, E. 2011. "Kişilik ile Kariyer Seçimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi, 3(2), 23-36.
- Kalaycı, Ş. 2008. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Asil Yayın Dağıtım.
- Korkut-Owen, F., Kepir, D., Özdemir, S., Ulaş, Ö., Yılmaz, O. 2012. "Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Seçme Nedenleri". Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(3), 135-151.
- Kozak, M., Coşar, Y. 2009. "Üniversite Adaylarının ÖSYS Tercihlerinde Kullandıkları Karar Verme Stratejileri". Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 15(59), 399-419.
- Pekkaya, M., Çolak, N. 2013. "Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlerin Önem Derecelerinin AHP ile Belirlenmesi". International Journal of Social Science, 6(2), 797-818.
- spssanalizi.com. www.spssanalizi.com. (27/3/2014) www.spssanalizi.com:
<http://spssanalizi.com/uygulama/f-testi/varyans-analizi-anova>
- TDK. TDK. 10/4/2014 TDK:http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.53469e39639a26.46646569